

ỨNG DỤNG TRÒ CHƠI VẬN ĐỘNG TRONG GIẢNG DẠY KỸ THUẬT BÓNG RỎ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỂ DỤC THỂ THAO BẮC NINH

TS. Đinh Quang Ngọc
Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Summary:

On the basis of the argument shows that movement in basketball games is a form of movement in ball games, if possible it can be applied properly, intentionally in teaching during basketball practice which will effectively enhance the excitement for learners, at the same time it contributes to advance additionally technical ability for performing movements basketball for students, thereby improving teaching effectiveness. By pedagogical application methods, thread has applied planning application movement and basketball games initially showed effectiveness in teaching and training practices.

Tóm tắt:

Trên cơ sở lý luận cho thấy trò chơi vận động trong Bóng rỏ là một loại hình của trò chơi vận động các môn bóng, nếu được ứng dụng một cách phù hợp, có chủ đích trong quá trình giảng dạy thực hành Bóng rỏ sẽ có tác dụng nâng cao hứng thú cho người học, đồng thời góp phần bổ trợ nâng cao khả năng thực hiện kỹ thuật động tác Bóng rỏ cho sinh viên, qua đó nâng cao được hiệu quả giờ học. Bằng phương pháp thực nghiệm sư phạm để tài đã ứng dụng kế hoạch ứng dụng các trò chơi vận động bóng rỏ và bước đầu đã cho thấy hiệu quả trong thực tiễn giảng dạy và đào tạo.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Việc ứng dụng trò chơi vận động vào giảng dạy kỹ thuật cho sinh viên chuyên sâu Bóng rỏ chuyên ngành SPTD trường ĐH TDTT Bắc Ninh một mặt nâng cao được hiệu quả giờ học cho sinh viên, mặt khác trang bị cho các em những kiến thức cần thiết trong việc ứng dụng các trò chơi vận động vào giảng dạy Bóng rỏ sau này. Tuy nhiên, hiện nay nhận thấy trong quá trình giảng dạy Bóng rỏ, các giáo viên bộ môn mặc dù ít nhiều đã đưa trò chơi vận động vào giờ học, nhưng vẫn còn mang tính chất để sinh viên vui chơi là chính, chưa thực sự chú ý tới tác dụng rèn luyện, nâng cao kỹ thuật động tác cho người học. Do vậy, chúng tôi tiến hành nghiên cứu đánh giá mức độ hứng thú của sinh viên chuyên sâu với môn học Bóng rỏ và thực trạng ứng dụng trò chơi vận động trong giảng dạy bóng rỏ hiện nay, để từ đó có căn cứ cụ thể xây dựng và ứng dụng hệ thống trò chơi vận động vào quá trình giảng, tạo hứng thú cho người học đồng thời hỗ trợ nâng khả năng thực hiện kỹ thuật động tác cho sinh viên chuyên sâu Bóng rỏ ngành SPTD trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

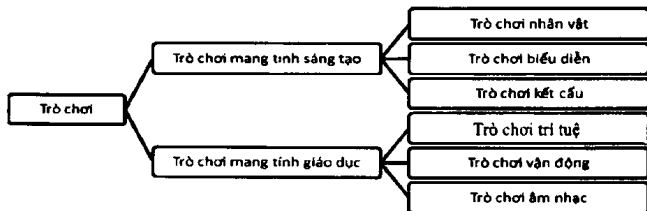
PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Trong quá trình giải quyết các mục tiêu nghiên cứu, đã sử dụng một số phương pháp nghiên cứu như: Phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu; Phương pháp phỏng vấn; Phương pháp quan sát sự phạm; Phương pháp thực nghiệm sự phạm và Phương pháp toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

1. Phân tích khái niệm và phân loại trò chơi bóng rổ

Trò chơi là một loại hoạt động đặc biệt của con người, chúng có 2 đặc tính nổi trội là tính hấp dẫn và tính cạnh tranh. Hai đặc tính này đã tạo động lực và kích thích người chơi tham gia các trò chơi, nhờ đó chúng được phổ cập, và phát triển sâu rộng. Việc phân loại trò chơi có rất nhiều quan điểm khác nhau, trong đó, quan điểm phân loại dựa trên đặc điểm giáo dục ở các độ tuổi khác nhau được coi là cách phân loại tương đối toàn diện và đầy đủ, cơ bản bao quát được 4 thành phần quan trọng của trò chơi là mục đích, phương pháp, quy tắc và kiến nghị. Theo đó trò chơi được phân loại như sơ đồ sau:

1.1. Phân tích khái niệm:

Trên cơ sở tiếp tục phân loại trò chơi vận động (theo sơ đồ phân loại trò chơi), thấy rằng trò chơi vận động dựa trên những môn thể thao khác nhau, lại được phân thành nhiều loại trò chơi khác nhau: Trò chơi thể dục, trò chơi điền kinh và trò chơi các môn bóng... Như vậy, Trò chơi bóng rổ chính là một loại của trò chơi vận động trong nhóm Trò chơi các môn bóng, là trò chơi vận động chuyên môn, có mối liên quan mật thiết với môn thể thao Bóng rổ, được tổ chức dựa theo quy tắc trên cơ sở mục đích và yêu cầu nhất định. Đây là một loại hoạt động trong thể thao, là sự tổng hợp của nhiều động tác như chạy, nhảy, trượt, ném... đồng thời cũng là một phần trong nội dung huấn luyện và giảng dạy của môn học Bóng rổ.

Cuốn "Đại từ điển Bóng rổ" do nhà xuất bản nhân dân Trung Quốc xuất bản năm 1993, đã giải nghĩa hai cụm từ "Môn thể thao Bóng rổ" và "Trò chơi Bóng rổ" như sau: 1 Tên gọi cũ của Môn thể thao Bóng rổ là Trò chơi bóng rổ. Là một môn trong các môn bóng; 2 Ở giai đoạn khởi đầu, Môn thể thao Bóng rổ được gọi là Trò chơi bóng rổ. Như vậy, về bản chất, Môn thể thao Bóng rổ và Trò chơi bóng rổ là một. Bóng rổ hiện đại chính là sự phát

triển của Trò chơi bóng rổ, hay Trò chơi bóng rổ là giai đoạn đầu của Môn thể thao Bóng rổ. Tuy nhiên giữa môn thể thao Bóng rổ và Trò chơi bóng rổ cũng có sự khác biệt:

Khi xuất hiện với tư cách là “Môn thể thao Bóng rổ”, cho thấy đây là một quá trình động thái, được tổ chức thực hiện và kiểm soát có hiệu quả thông qua việc sử dụng các lý luận, phương pháp khoa học và các biện pháp quản lý tiên tiến, nhằm đạt được mục tiêu mong muốn.

Khi xuất hiện với tư cách là “Trò chơi bóng rổ”, cho thấy, đây là phương tiện và phương pháp giảng dạy, huấn luyện cụ thể, có mục đích nhiệm vụ riêng, và được tiến hành trong phạm vi riêng.

Theo cách giải thích này, “Trò chơi bóng rổ” về bản chất là phương tiện, phương pháp tập luyện cụ thể trong môn thể thao Bóng rổ, hay nói cách khác, nó là phương pháp tập luyện bổ trợ trong giảng dạy môn Bóng rổ. Trên cơ sở các nội dung giảng dạy huấn luyện như: kỹ thuật, chiến thuật, các tố chất vận động... dựa vào mục đích, yêu cầu nhất định và những quy tắc riêng mà trò chơi được xây dựng lên nhằm giúp học sinh nắm chắc được các kỹ chiến thuật Bóng rổ.

1.2. Phân loại:

Trò chơi bóng rổ không những có tác dụng tạo hứng thú, thúc đẩy học sinh học tập, nắm vững các kỹ thuật cơ bản của Bóng rổ, mà còn nâng cao sức khỏe, phát triển các tố chất thể lực cho cơ thể, nâng cao hiệu quả giờ học. Nội dung và hình thức của trò chơi bóng rổ rất đa dạng, phong phú, tuy nhiên tổng hợp lại, trò chơi bóng rổ gồm 6 loại sau: 1. Trò chơi di chuyển; 2. Trò chơi chuyền bắt bóng; 3. Trò chơi ném rổ; 4. Trò chơi dẫn bóng và cầm bóng đột phá; 5. Trò chơi rèn luyện các tố chất cơ thể; 6. Trò chơi tập trung chú ý và thả lỏng.

2. Đánh giá thực trạng mức độ hứng thú của sinh viên chuyên sâu đối với giờ học Bóng rổ hiện nay

Để đánh giá được thực trạng mức độ hứng thú của sinh viên chuyên sâu đối với môn học Bóng rổ cũng như những phương pháp giảng dạy đang được sử dụng hiện nay, đã tiến hành phỏng vấn các sinh viên chuyên sâu Bóng rổ đang học tập tại trường ĐH TDTT Bắc Ninh. Số phiếu phát ra 108, thu về 105, kết quả phỏng vấn được trình bày theo 3 mức. Kết quả phỏng vấn được trình bày ở bảng 1.

Bảng 1. Kết quả phỏng vấn về mức độ hứng thú của sinh viên chuyên sâu Bóng rổ trường ĐH TDTT Bắc Ninh đối với môn học Bóng rổ (n=105)

TT	Nội dung câu hỏi	Kết quả					
		A	%	B	%	C	%
1	Mức độ yêu thích với giờ học TDTT	66	62.85	39	37.15	0	0
2	Mức độ yêu thích với môn học Bóng rổ	97	92.38	8	7.62	0	0
3	Mức độ tập trung trong giờ học Bóng rổ	64	60.95	41	39.05	0	0
4	Mức độ tích cực trong giờ học Bóng rổ	65	61.90	40	38.10	0	0
5	Mức độ nắm bắt nội dung trong giờ Bóng rổ	38	36.19	61	58.10	6	5.71
6	Mức độ yêu thích đối với phương pháp giảng dạy thực hành Bóng rổ hiện nay	35	33.33	40	39.00	30	28.57
7	Giờ học bóng rổ có thể làm cho bạn cảm thấy thoải mái về thể xác và tinh thần không	86	81.90	12	11.43	7	6.67
8	Khi học Bóng rổ, bạn có thấy đơn điệu không	53	50.48	36	34.29	16	15.23
9	Thời gian tham gia tập luyện ngoài giờ	24	22.86	43	40.95	38	36.19
10	Kỹ năng học trong giờ học có ảnh hưởng như thế nào tới kỹ thuật của bạn	56	53.33	37	35.24	12	11.43

Kết quả phỏng vấn cho thấy, sinh viên chuyên sâu rất yêu thích môn học Bóng rổ. Có tới 92.38% sinh viên được hỏi trả lời Rất thích môn Bóng rổ, 7.62% trả lời Bình thường, không có sinh viên nào trả lời không thích. Tuy nhiên mức độ tập trung và mức độ tích cực của sinh viên không tương ứng với mức độ yêu thích của các em đối với môn học. Số sinh viên trả lời Rất tập trung và Rất tích cực trong giờ học chỉ chiếm 60.95 % và 61.90 %. Nguyên nhân của hiện tượng này chúng ta có thể nhận thấy ở kết quả trả lời câu hỏi 6 và 8. Theo đó, các sinh viên chưa thực sự yêu thích đối với phương pháp giảng dạy hiện nay (Có tới 39% sinh viên thấy phương pháp giảng dạy hiện nay là bình thường, chưa lôi cuốn được người học, thậm chí có tới 28.57% sinh viên trả lời không thích phương pháp giảng dạy hiện nay). Bên cạnh đó, có tới 34.29% sinh viên cho biết, các em cảm thấy giờ học đơn điệu, không hứng thú.

3. Hiệu quả ứng dụng trò chơi vận động trong giảng dạy Bóng rổ tại trường đại học TDTT Bắc Ninh.

Để đánh giá hiệu quả việc ứng dụng trò chơi vận động trong giảng dạy Bóng rổ tại trường ĐH TDTT Bắc Ninh, đề tài đã tiến hành nghiên cứu nội dung chương trình và giáo án giảng dạy của 01 học kỳ cho các lớp chuyên sâu Bóng rổ đang học tập tại trường, kết quả như trình bày ở bảng 2:

Bảng 2. Thực trạng ứng dụng trò chơi vận động trong giảng dạy Bóng rổ tại trường Đại học DTTT Bắc Ninh.

TT	Tên lớp	Số giờ dạy/Tổng thời gian môn học (tiết)	Số giáo án	Tổng số nội dung KT	Số giáo án có nội dung KT	Số giáo án có sắp xếp TTVD	Tỷ lệ %
1	K45 SPTD	42/60	21	4	15	2	13.3
2	K46 SPTD			7	17	3	17.6
3	K46 HLTT			7	17	5	29.4
4	K47 SPTD			9	17	3	17.6
5	K47 HLTT			9	17	3	17.6

Kết quả thu được ở bảng 2 cho thấy, số giáo án có sắp xếp trò chơi vận động trong giảng dạy kỹ thuật chiếm tỷ lệ rất thấp, chỉ chiếm từ 13.3 – 24.9% tổng số giáo án có nội dung học tập kỹ thuật. Qua trao đổi trực tiếp đối với các giáo viên bộ môn Bóng rổ hiện nay nhận thấy: Trong quá trình giảng dạy, các giáo viên đã có ý thức ứng dụng các trò chơi bóng rổ (trò chơi vận động trong môn Bóng rổ) vào trong giờ học thực hành, với mục đích tạo hứng thú cho người học và một phần hỗ trợ cho những nội dung đã học. Tuy nhiên, việc sắp xếp sử dụng các trò chơi vận động trong giáo án chưa thể hiện được rõ mục đích và tác dụng của chúng trong hỗ trợ hoàn thiện kỹ thuật Bóng rổ. Các trò chơi phần lớn chỉ được bố trí ở những giáo án đầu của chương trình giảng dạy, khi sinh viên mới học được một số kỹ thuật di chuyển và dẫn bóng đơn giản. Tuy nhiên ở những giáo án sau, khi người học đã được học thêm nhiều kỹ thuật cơ bản khác nhau như: Dẫn bóng đột phá, dẫn bóng lên rổ, nhảy ném rổ, phối hợp chuyển bóng lên rổ... các trò chơi vận động lại ít được đưa vào sử dụng để hỗ trợ hoàn thiện kỹ thuật. Đặc biệt, ở những giáo án cuối của chương trình, các nội dung trong giờ học chỉ tập trung vào ôn luyện các kỹ thuật thi kết thúc, lúc này việc tập luyện lặp đi lặp lại các bài tập ôn luyện đã làm cho người học cảm thấy nhàm chán, thiếu hứng thú, do vậy mức độ tích cực của sinh viên đối với giờ học bị giảm sút, ảnh hưởng không nhỏ tới kết quả thi kiểm tra cũng như thái độ của sinh viên đối với việc tự giác tập luyện.

Từ thực trạng trên cho thấy, cần thiết phải xây dựng một hệ thống trò chơi vận động phù hợp, sắp xếp hợp lý vào các giai đoạn cụ thể của quá trình giảng dạy Bóng rổ, thống nhất về phương pháp và cách thức ứng dụng, nhằm hỗ trợ hoàn thiện kỹ thuật động tác cho sinh viên chuyên sâu Bóng rổ trường ĐHTTT Bắc Ninh.

KẾT LUẬN

1. Sinh viên chuyên sâu rất yêu thích môn học Bóng rổ, tuy nhiên do phương pháp giảng dạy hiện nay còn đơn điệu, chưa phong phú nên chưa tạo được hứng thú cho người học, làm ảnh hưởng tới chất lượng giờ học.

2. Trong quá trình giảng dạy Bóng rổ hiện nay, trò chơi đã được đưa vào ứng dụng, tuy nhiên số lượng chưa nhiều, phân bố không đồng đều và được sử dụng chủ yếu nhằm mục đích vui chơi, tạo hứng thú tập luyện nhưng chưa phát huy được tác dụng quan trọng của trò chơi là hỗ trợ phát triển kỹ thuật động tác cho người học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dư Hồng Doanh (2007), *Nghiên cứu so sánh phương pháp giảng dạy Bóng rổ thông qua trò chơi vận động với phương pháp giảng dạy truyền thống*, Tạp chí khoa học TĐTT Phúc Kiến.

2. Tôn Kha (2010), *Nghiên cứu ứng dụng phương pháp giảng dạy bóng rổ thông qua trò chơi vận động nhằm phát triển thể kỹ năng cho học sinh trung học lứa tuổi 12-13*, Học viện thể thao Thượng Hải, Trung Quốc.

3. Đinh Văn Lâm, Đào Bá Tri (2008), *Giáo trình trò chơi vận động*, Nxb TĐTT, Hà Nội.

4. Lưu Phúc Lâm (1997), *Trò chơi vận động*, Nxb trường Đại học TĐTT Bắc Kinh.

5. Lý Đình Xuyên, Vu Chấn Phong, Cao Tùng Sơn (2007), *Lý luận và phương pháp trò chơi bóng rổ (Những trò chơi vận động kinh điển trong môn Bóng rổ)*, Nxb trường Đại học TĐTT Bắc Kinh.